

Faiz ve kur değişimlerinin Türkiye otomotiv pazarına etkisi

KPMG Türkiye

kpmg.com.tr

Giriş

Son yıllarda güçlü büyüme performansı sergileyen Türkiye otomotiv sektörü (otomobil ve hafif ticari araç pazarı) Otomotiv Distribütörleri Derneği'nin yayımladığı son veriler ışığında 2018 Mayıs ayından başlayarak üst üste 6 ay boyunca adetsel olarak küçülmüştür. Sektörün uzun yıllardır beklediği hurda teşvikinin çıktığı bu dönemde yaşanan daralma ile birlikte zor günler geçiren sektörde ithalatçı firmalar kadar yerli üreticilerin de zorlandığı görülüyor.

Geçtiğimiz günlerde iç pazar nedeniyle üretimine ara vereceğini açıklayan Türkiye'nin önde gelen otomotiv üreticilerinden birinin yanı sıra diğer üretici firmaların da devam eden pazar koşullarında üretime kısa süreli ara verebileceği düşünülüyor.

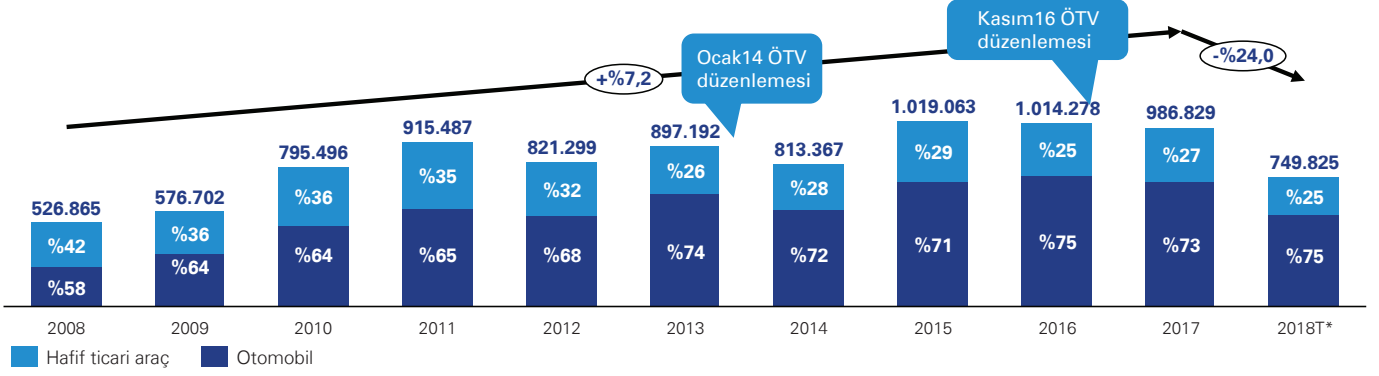
2018 yılının ilk 8 aylık otomotiv ithalatına bakıldığında ise (TÜİK 87. fasıl) 2017'nin aynı dönemine göre dolar bazında yüzde 41'lik bir küçülmeye işaret ediyor.

Tarihsel olarak otomotiv pazarının seyri incelendiğinde yıllar içinde yaşanan daralmaların temelde 4 ana faktörü olduğu ve pazarın bu faktörlerin ani değişimlerinden hızlı biçimde etkilendiği gözlemlenmiştir;

- ÖTV oranları
- EUR/TRY kuru
- Taşıt kredi faizleri
- Harcanabilir gelir

Bu değişkenlerin negatif yönlü değişim gösterdiği dönemlerde pazar sert şekilde daralma yaşasa da, değişkenlerin belirli bir raya oturması ile ertelenen talebin geri gelmesiyle pazarın yeniden büyüme trendine girdiği gözlemlenmiştir. Özellikle yukarıdaki etmenler nedeniyle fiyat beklentilerinde yaşanan bozulmalar Türkiye özelinde otomobilin bir ulaşım aracı olmasının yanında yatırım aracı olarak görülmesinden dolayı da birinci el pazarında daralmaya neden oluyor.

Türkiye otomobil ve hafif ticari araç pazarı

*KPMG tahmini, Kaynak: OSD

Otomotiv ÖTV oranları

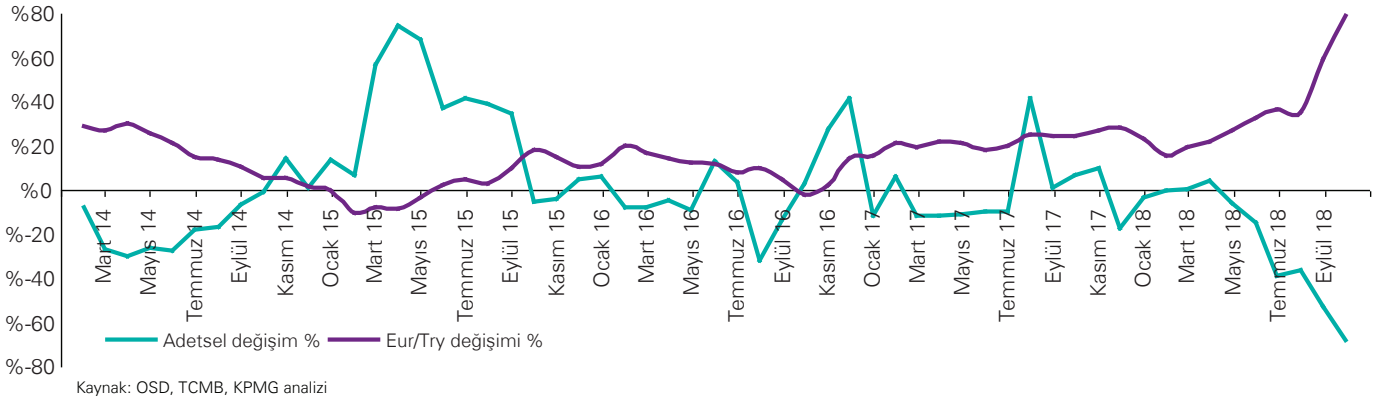
Silindir hacmi	Eski vergisiz satış tutarı	Yeni vergisiz satış tutarı	ÖTV oranı
1600 cm ³ 'e kadar	46 bin TL'ye kadar	70 bin TL'ye kadar	%45
1600 cm ³ 'e kadar	46-80 bin TL arası	70-120 bin TL arası	%50
1600 cm ³ 'e kadar	80 bin TL ve üzeri	120 bin TL ve üzeri	%60
1600-2000 cm ³ arası	114 bin TL'ye kadar	170 bin TL'ye kadar	%100
1600-2000 cm ³ arası	114 bin TL ve üzeri	170 bin TL ve üzeri	%110
2000 cm ³ üzeri	Tutar sınırı yok	Tutar sınırı yok	%160

Türkiye otomotiv pazarı 2015 ve 2016 yılında 1 milyon adetlik satış rakamına ulaşması ile birlikte daralma sürecine girmiştir. 2018 Mayıs ayından bu yana sürekli daralan pazar, 2017 Mayıs-Eylül ayları ile karşılaştırıldığında adet bazında yüzde 41'lik bir daralma yaşamıştır.

Hafif ticari araç pazarı 2008 – 2017 arasında yıllık bazda yüzde 1 artış gösterirken, otomobil pazarı aynı dönemde yıllık bazda ortalama yüzde 10 büyümeye göstermiştir.

Pazarın ÖTV oranlarının artışı izleyen yıllarda bir önceki yıla oranla daraldığı gözlemlenmiştir. 2018 yılında yaşanan yüksek fiyat artışları nedeniyle, ÖTV alt diliminde bulunan araçların (%45 ve %50'lik oranlarda) üst limitlerden değerlendirilmesi nedeniyle fiyatlar üzerinde olumsuz etkisi olmuştur. Hükümet bu etkiyi sınırlandırmak amacıyla Eylül 2018 tarihinde ÖTV uygulanan fiyat dilimlerini güncelleyerek pazarı teşvik etmiştir.

Türkiye otomobil ve hafif ticari araç pazarı ve EUR/TRY kur değişimi

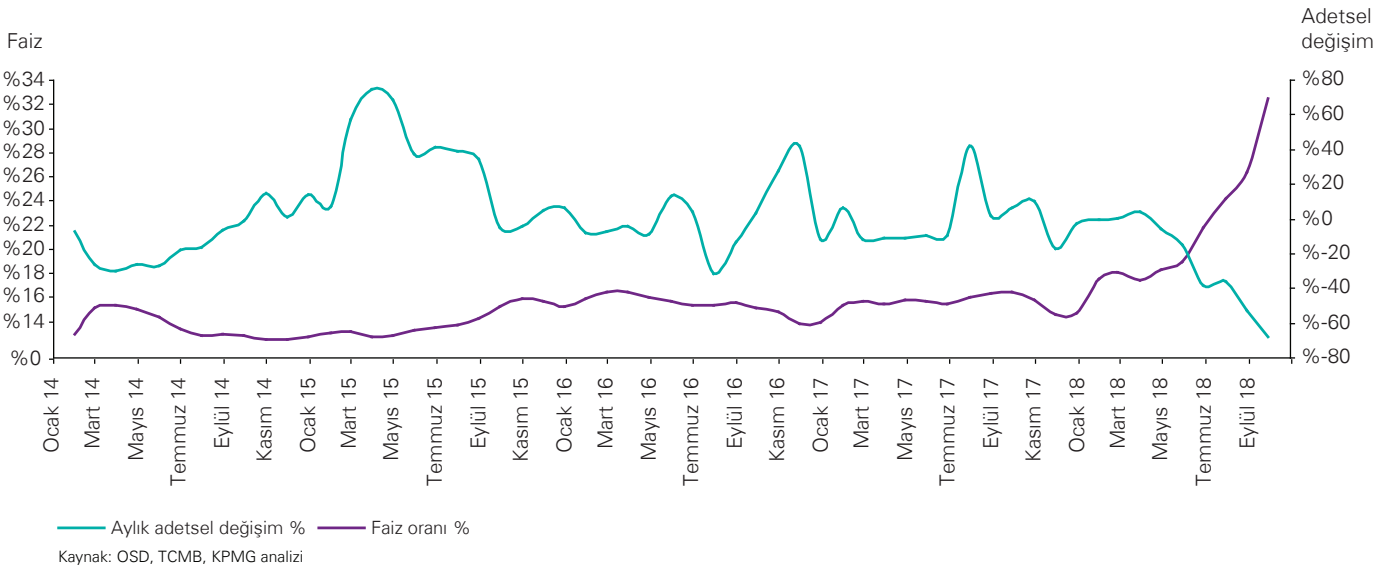

Otomotiv pazarı hem ithal araçların yoğunluğu (2018 Eylül itibariyle pazarın %63'ü ithal) hem de yerli üretimin ithal bağımlılığından dolayı Türk lirasının diğer para birimleri karşısında değer kaybı pazarı negatif etkiliyor.

Kur artışları araç fiyatlarını doğrudan etkilerken, ÖTV dilimlerinde üst sınıra yakın fiyatlanan araçlar kur hareketlerinden sert şekilde etkileniyor.

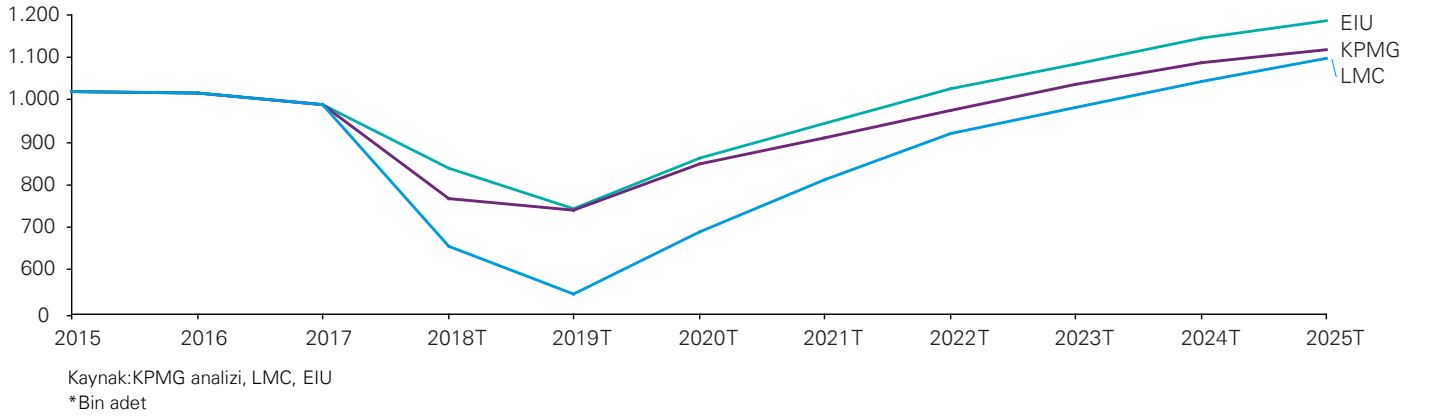
Türkiye özelinde otomotiv sahipliğinin destekleyicilerinden birisi olan yatırım amaçlı satın alma nedeniyle, kısa vadeli fiyatlarda yaşanan sert değişimler pazarı dramatik bir şekilde daraltıyor.

Türkiye otomobil ve hafif ticari araç pazarı ve taşıt kredisi faiz oranı

Taşıt kredileri faiz oranları ile otomotiv satış adetleri arasında negatif yönlü bir korelasyon mevcut. Ani faiz hareketlerine piyasa sert şekilde tepki veriyor. Özellikle sert faiz artışları sonrasında dengelenen kredi maliyetlerini takiben pazarın ertelenen talebe hızlı cevap verdiği ve stabil faiz ortamında yüksek satışların gerçekleştiği gözlemleniyor.

Türkiye otomobil ve hafif ticari araç pazarı 2015-2025

Türkiye otomotiv pazarını etkileyen faktörler üzerinden oluşturulan model ile yapılan tahminler ve piyasa tahminleri göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye otomotiv pazarının 2020 yılında tekrar büyüme trendine girmesi bekleniyor.

2019 yılında pazarın küçülmeye devam edebileceği beklenirken, yeniden 1 milyon adet üzerine ancak 2023 yılında çıkması bekleniyor.

KPMG tahminine göre pazar 2025 yılında 1,2 milyon adetlik satış ile tarihsel olarak en yüksek seviyesine ulaşacaktır.

Kurduğumuz model, pazar değişikliklerinin açıklanmasında istatistiki olarak yeterli önemliliği yakalamıştır.

Sonuç:

Türkiye otomotiv sektörü uzun yıllar boyunca yüksek dalgalanmaların yaşandığı ve aylık satışların adetsel olarak çok dalgalandığı bir pazardır. Uzun dönemli olarak pazarın sürdürülebilir ve tahmin edilebilir bir büyüme trendine girebilmesi için yapısal reformların yapılması gerekiyor.

Hükümet bu daralmayı aşmak için Kasım 2018 itibariyle 1600cc altı binek araçların ÖTV'sinde ve ticari araçların KDV'sinde 2018 sonuna kadar indirim gitmiş olsa da sektörün beklentisi yapısal sorunların çözülmesidir. KPMG olarak pazarın 2018 ve 2019'da yaşayacağı sert daralmanın sonuçlarının hafifletilmesi ve önümüzdeki dönemde bu tip sert dalgalanmaları önleyecek iki reform önerimiz bulunuyor.

Vergi Reformu

Yıllar içerisinde artan ÖTV oranları otomotiv pazarı üzerinde baskı kurmuş ve potansiyelin altında kalmasına neden olmuştur. İncelendiğinde Türkiye kişi başına otomotiv sahipliğinde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gerisinden seyrediyor. (Türkiye’de ortalama 1000 kişiye düşen otomobil sayısı 144 iken Rusya’da bu oran 293’tür). Pazarda yaşanan yüksek dalgalanma ise hem pazar oyuncularının karlılığına hem de devletin vergi kaybına neden oluyor. Satın alma üzerinden ÖTV’nin makul düzeye çekilmesi ve vergi kaybının MTV üzerinden telafi edilmesi pazarın sürdürülebilir büyümesine destek olacaktır.

Yerli Üretim

Devletin yerli otomotiv yatırımının yanı sıra, Türkiye’ye çekilecek doğrudan otomotiv yatırımları ile birlikte cari açık üzerinde yaşanacak olumlu etki hem kur hem de faizlerin baskılanmasında önemli rol oynayacaktır. Her ne kadar pazar daralmalarında yerli/ithal birlikte küçülse de, yerli üreticilerin marka bazlı hakimiyeti segment bazında gözüküyor (otomobilde pazar lideri Renault, hafif ticari araçta ise Ford).

Doğrudan yatırım potansiyeli incelendiğinde, Türkiye pazarında yüzde 1’in altında paya sahip olan Çinli ve Hint üreticiler için Türkiye, hem iç pazar cazibesi hem de ihracat üssü olarak kullanabilecekleri bir konumda olması nedeniyle önemli bir fırsattır.

İletişim:

Serkan Ercin
Şirket Ortağı,
Strateji ve Operasyon
sercin@kpmg.com

Kadir Kaynar
Müdür,
Strateji ve Operasyon
kkaynar@kpmg.com

Detaylı bilgi için:

KPMG Türkiye
Kurumsal İletişim ve
Pazarlama Bölümü
tr-fmmarkets@kpmg.com

İstanbul

İş Kuleleri Kule 3 Kat 2-9
34330 Levent İstanbul
T : +90 212 316 6000

Ankara

The Paragon İş Merkezi Kızılırmak Mah.
Ufuk Üniversitesi Cad. 1445 Sok. No:2
Kat:13 Çukurambar 06550 Ankara
T: +90 312 491 7231

İzmir

Heris Tower, Akdeniz Mah. Şehit Fethi Bey
Cad. No:55 Kat:21 Alsancak 35210 İzmir
T: +90 232 464 2045

kpmg.com.tr

kpmgvergi.com

Bu dokümanda yer alan bilgiler genel içeriklidir ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin özel durumuna hitap etmemektedir. Doğru ve zamanında bilgi sağlamak için çalışmamıza rağmen, bilginin alındığı tarihte doğru olduğu veya gelecekte olmaya devam edeceği garantisizdir. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dokümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. KPMG International Cooperative ("KPMG International") bir İsviçre kuruluşudur. KPMG ağına üye olan bağımsız firmalar, KPMG International'a bağlıdır. KPMG International'ın müşterilere sunduğu herhangi bir hizmet yoktur. Hiçbir üye firmanın KPMG International'ı veya bir başka üye firmayı, aynı şekilde KPMG International'ın da hiç bir üye firmayı üçüncü şahıslar ile karşı karşıya getirecek zorlayıcı ya da bağlayıcı hiçbir yetkisi yoktur. Tüm hakları saklıdır.

© 2018 KPMG Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., KPMG International Cooperative'in üyesi bir Türk şirkettir. KPMG adı ve KPMG logosu KPMG International Cooperative'in tescilli ticari markalarıdır. Tüm hakları saklıdır. Türkiye'de basılmıştır.